

Posudek školitele k bakalářské práci

Katedra religionistiky

Název práce: Prezentace islámu v anti-islámské organizaci IVČRN

Autor práce: Anežka Matyášová

Rok odevzdání: 2019-2020

Hlavním cílem předkládané bakalářské práce, deklarovaným na s. 10-12, je komparace antiislámských motivů a argumentace v Antialkoránu Václava Budovce z Budova a v argumentačním manuálu antiislámského uskupení IVČRN, nazvaném *Islamofilie v kostce*.

Metodologie práce, představená na s. 13, spočívá v textové analýze a vyhodnocení získaných dat.

Druhá kapitola *Fenomén islamofobie* je průřezem konceptualizace *islamofobie* předními českými i zahraničními badateli. Ze zřejmých důvodů věnuje autorka zvláštní pozornost Sa'idově *orientalismu* a je zde naznačena paralela mezi islamofobií a antisemitismem. Autorka se zabývá rozmanitou šíří postojů, s nimiž je možné se v moderní islamologické a sociologické produkci setkat. Autorka, podobně jako část české islamologické produkce, se hlásí k definici islamofobie, formulované think tankem The Runnymede trust z roku 1997 (viz s. 30). Jedná se o neodůvodněné nepřátelství k islámu, zapřičiňující diskriminaci muslimských jednotlivců a komunit a jejich vyloučení z hlavních politických a společenských záležitostí.

V úvodu třetí kapitoly *Komparace antiislámských polemik*, autorka uvádí pracovní hypotézu, s níž přistupuje k analyzovaným textům: „*Mým předpokladem je, že stereotypy se cca ani po 400 letech neproměnily, a k porozumění většinové společnosti islámu nejsme ani o krok blíž.*“

V následující podkapitole *Organizace Islám v České republice nechceme* autorka nastínila vznik, činnost a cíle daného uskupení. Následně jsou uvedeny tzv. mýty o islámu a muslimech, které IVČRN domněle vyvrací (zejm. „*islám je náboženstvím míru*“, „*terorismus nemá vyznání*“, „*kolonialismus ustavuje dluh vůči post-koloniálním státům*“). Následně se autorka věnuje polemickým motivům v Antialkoránu V. Budovce z Budova. Polemický charakter díla autorka částečně připisuje obavám z tzv. tureckého nebezpečí, větší důraz ovšem zcela správně klade na polemiku Budovce s heretiky, neboť „... *že Alkorán turecký z ďábla pošel, a to původem ariánů s vědomým proti Duchu svatému rouháním.*“ Představeny jsou i jiné dobové polemiky s islámem. (David Chytraeus, Bartoloměj Dvorský, Václav Vratislav z Mitrovic, Kryštof Harant z Polžic a Bezdržic aj.) Další kapitola je komparací obou uvedených antiislámských polemik, autorka zde vychází z předpokladu, formulovaného L. Kropáčkem, že všechny antiislámské spisy mají kořeny v

křesťanském myšlenkovém rámci. Zároveň je každá polemika podmíněná tím, že obě náboženství si kladou absolutní nárok na vlastnictví konečné podoby božího zjevení. Je-li pravdivá jedna podoba, pak ta druhá zákonitě pravdivá není. V této souvislosti A. Matyášová zmiňuje označení proroka Muhammada Budovcem jako podvodníka. „...*sama Písma svatá Starého a Nového zákona jsou jistá a jedna pravda boží, ale v Alkoránu že jsou pouhé lži a podvody.*“ Podobně je Muhammad představen i v manuálu IVČRN jako zloděj, mstivý vrah a xenofobní ideolog. Autorka se dále podrobněji věnuje způsobu, jakým jsou v tomto manuálu pokřiveny a dezinterpretovány jednotlivé pasáže Koránu. Důvodem je podobně jako u Budovce obava z tzv. tureckého nebezpečí a strach z kognitivní nákazy ideologií nepřítele. Autorka si u Budovce příhodně všímá zrcadlového převrácení ideálního křesťana vůči prostopášnému muslimovi, což je motiv korespondující s vykreslením sekularizovaného, tolerantního, demokraticky smýšlejícího Evropana v opozici ke krvelačnému a misogynnímu muslimovi. V závěru kapitoly je stručně komparován přístup obou děl k tzv. postavení muslimských žen, autorka zde opět nachází paralely.

Ve čtvrté a poslední kapitole autorka dochází k těmto závěrům: 1. *Anti-islámská argumentace je v podstatě neměnná.* 2. *Jediná změna je v konceptu náboženské tolerance, kdy sám tento koncept prodělal významné změny.* 3. *Polemiky informují více o situaci společnosti, která islám reflektuje jako „oni“ a ukazují identitu tvůrců polemik.* (s. 38)

Autorka rovněž postuluje, že antiislámský narativ se od dob V. Budovce z Budova příliš nezměnil. Zde by bylo bývalo vhodné rozvést, co tento fakt vypovídá o naší, domněle sekularizované, domněle toleratní a otevřené společnosti.

Závěr:

Po stránce formální i obsahové splňuje předložené dílo všechny nároky, kladené na bakalářskou práci. Autorka velmi dobře pracuje s pramennou i sekundární literaturou, je schopná samostatně analyzovat prameny a následně z nich abstrahovat širší závěry. Některá témata či kapitoly jsou spíše stručným nástinem, který by si zasloužil širší zhodnocení (zejm. tzv. postavení muslimských žen v závěru poslední kapitoly), poměrně vysoká kvalita práce tím ovšem nijak zásadně neutrpěla.

V Praze 9. června 2020

Doporučené hodnocení: A

